

Εκτύπωση**Ο Φάκελος της Κύπρου στη λογοτεχνία****Ο ρόλος του Μακάριου, η εισβολή του «Απίλα», η καταστροφή, η διχοτόμηση**

Του Θεοδωρου Ι. Ζιακα

Τα παρασιτικά κατεστημένα, που προέκυψαν στην Ελλάδα και στην Κύπρο από την εθνική καταστροφή του 1974 (τουρκική κατάκτηση), φαντάστηκαν ότι αν παραχωρήσουν τον εθνικό τους χώρο στην Ε.Ε. αυτή θα εγγυηθεί την επιβίωσή τους. Δεν άφησαν, έτσι, ούτε σπιθαμή πολιτικής, παραγωγικής και πολιτισμικής ενδοχώρας. Εσφαλαν. Και καθώς η γεωπολιτική δεν ανέχεται το κενό, το κακό σενάριο είναι να μας απορροφήσουν οι ισχυρότεροι γείτονες: ο Σιωνισμός και ο Νεοσθωμανισμός. Ενώ το καλό σενάριο, καθώς έχει μετανεωτερικό πρόσημο, υπερβαίνει κατά πολύ την τρέχουσα νοημοσύνη μας. Στις στιγμές αυτές, της απόλυτης αμηχανίας, εμφανίζεται από το πουθενά, από το κυπριακό λογοτεχνικό περιθώριο, ένα μεγάλο μυθιστόρημα. Μεγάλο με όλη τη σημασία της λέξης, γιατί φωτίζει ολόκληρη την εποχή του νεωτερικού μας «τέλους», γκρεμίζοντας τις ιδεολογικές αφηγήσεις και τα εμβληματικά είδωλα, που το υποστυλώνουν. Το «ψηλότερο» απ' αυτά είναι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Γ', ο Εθνάρχης, ο «Κάστρο της Μεσογείου», ο κατά κόσμον Μιχαήλ Χριστοδούλου, ο άνθρωπος που γεννήθηκε από τις πέτρες του πιο έρημου χωριού, μιας οπισθοδρομικής επαρχίας, του πιο μακρινού ελληνικού νησιού και χάραξε όσο κανείς άλλος την πορεία της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

Ονήσιλος

Ο τίτλος του Μυθιστορήματος παραπέμπει στον Ονήσιλο, τον νεαρό Κύπριο επαναστάτη, για τον οποίο μιλά ο Ηρόδοτος και έγραψε το συνταρακτικό ποίημά του ο μεγάλος Κύπριος ποιητής Παντελής Μηχανικός. Θαρρώντας ότι οι Κύπριοι πρέπει να πάψουν να είναι δούλοι των Περσών, ο Ονήσιλος στράφηκε εναντίον του «ρεαλιστή» βασιλιά αδελφού του, τον ανέτρεψε και ενώθηκε με τους ξεσηκωμένους Έλληνες της Ιωνίας. Αλλά τον πρόδωσαν. Και κρέμασαν το κεφάλι του στην πύλη της Σαλαμίνας (δίπλα στη σημερινή Αμμόχωστο). Στο καύκαλό του όμως πήγε κι έφτιαξε την κυψέλη του ένα μελίσι. Για το παράδοξο του πράγματος το Μαντείο έδωσε ξεκάθαρο χρησμό: «Την μεν κεφαλήν κατελόντα θάψαι, Ονησίλω δε θύειν ως ήρωι ανά παν έτος». Ο Ονήσιλος έγινε έτσι το διαχρονικό σύμβολο του αγώνα για την Ενωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Σύμβολο που θεμελιώνει ταυτότητα. Και εισβάλλει σαν εφιάλτης το 1975, να μας ταραξεί τον ύπνο, με τους αδυσώπητους στίχους του Παντελή Μηχανικού: «Δέκα χιλιάδες μέλισσες έστειλε ο Ονήσιλος / κι όλες ψοφήσανε πάνω στο παχύ μας δέρμα / χωρίς τίποτε να νιώσουμε».

Οι μέλισσες του Μηχανικού είχαν στόχο τον Μακάριο, γιατί αυτός ήταν που φορούσε το «παχύ μας δέρμα». Άλλες δέκα χιλιάδες, από το ίδιο μελίσι, εξαπολύει σήμερα κατά πάνω μας, στα χνάρια του Μηχανικού, ο ποιητής Αντής Ροδίτης. -Κατά πάνω μας, γιατί εξακολουθούμε να μην καταλαβαίνουμε ότι οι συμφόρες που μας βρήκαν έχουν την πηγή τους στο ξεπούλημα της Ενωσης. Εδώ ο συγγραφέας εισάγει ένα απίστητο γεγονός, το γεγονός κλειδί του Μυθιστορήματος: Στις 20 Αυγούστου 1964, ο Πέτρος Γαρουφαλιάς, υπουργός Εξωτερικών του Γεωργίου Παπανδρέου, κομίζει στον Μακάριο, εκ μέρους της ελληνικής Κυβέρνησης, αμερικανική πρόταση άμεσης Ενωσης, χωρίς τα γνωστά ανταλλάγματα προς την Τουρκία των δύο σχεδίων Ατσεσον. Το ειδικό βάρος της υπερδύναμης και η παρουσία στην Κύπρο ελληνικής Μεραρχίας με δύναμη Σώματος στρατού, απέτρεπαν εκ προοιμίου κάθε ενδεχόμενη τουρκική απειλή. Ποια ήταν η απάντηση του Εθνάρχη μας; Απέριψε την πρόταση!

Αν ο Μακάριος δεχόταν την Ενωση, οι Αμερικανοί δεν θα στρέφονταν προς την Τουρκία. Η Κύπρος θα γινόταν ένα ελληνικό νησί σαν όλα τα άλλα. Ούτε Δικτατορία θα είχαμε, ούτε τουρκική κατάκτηση. Ούτε πρόσφυγες, ούτε αγνοούμενους. Και βέβαια ούτε το χειρότερο απ' όλα: τα βαμπιρικά εκβλαστήματα της καταστροφής. Άλλη θα ήταν η θέση του Ελληνισμού στον κόσμο. Το «εάν» όμως και τα υποθετικά σενάρια, δεν έχουν νόημα στην ιστορία, μας νουθετεί αυστηρά η κρατούσα ιστοριογραφική επιστήμη. Ο,τι έγινε, καλώς καμωμένο. Αυτό επέβαλαν οι συνθήκες - αυτό έγινε. Κι αν δεν έγινε κάτι άλλο, δεν θα ήταν εφικτό. Και εν πάση περιπτώσει είναι θέμα ενδεδειγμένης επιστημονικής έρευνας και ειδικών πανεπιστημιακών διατριβών. Τι θέλουν και ανακατεύονται εδώ οι ποιητές; Τίποτα τέτοιο δεν συνέβη στις 20 Αυγούστου 1964. Δεν μπορεί η πραγματικότητα να είναι άλλη απ' αυτήν που δέχονται τα καλά τα κόμματά μας, όλα χωρίς εξαίρεση. Για την καταστροφή φταίει η ιμπεριαλιστική Αμερική και η χουντική Ελλάδα - τέλος. Οχι οι καημένοι οι Κύπριοι κι ο μεγάλος χαρισματικός τους Ηγέτης.

Αρχεία του Φόρεϊν Οφίς

Ο αναγνώστης δεν είναι βέβαια ιστοριοδίφης, για να ξέρει τι λένε τα αρχεία του Φόρεϊν Οφίς. Αυτό που ξέρει είναι ότι κάτι δεν πάει καλά με την κυρίαρχη αφήγηση. Γιατί δεν είναι δυνατόν, ενώ έχεις έναν τόσο μεγάλο Ηγέτη και βαδίζεις συνεχώς από θρίαμβο σε θρίαμβο, να καταλήγεις στην καταστροφή. Θα ακούσει, λοιπόν, ευχαρίστως τη «φανταστική» αφήγηση των Μελισσών: Η Ενωση εγκαταλείφθηκε και η καταστροφή έγινε αναπόφευκτη, όχι γιατί ήταν «ανέφικτη», αλλά γιατί απλά δεν συνέφερε. α) Τον ίδιο τον «Εθνάρχη». β) Την κυπριακή άρχουσα οικονομική τάξη, η οποία θα ζημιωνόταν από την

ένωση με την Ψωροκώσταينا. γ) Το ΑΚΕΛ, που «ήθελε την Ένωση», αλλά «μιας ελεύθερης Κύπρου με μια ελεύθερη -μη νατοϊκή- Ελλάδα». Όλα τούτα μαζί ήταν το «παχύ μας δέρμα», πάνω στο οποίο ψόφησαν οι μέλισσες του Ονήσιλου. Οι μέλισσες της εθνικής συνείδησης.

Ωραία, δεν νιώσαμε τα τσιμπήματα. Δεν μας «συνέφερε». Δεν ξέραμε όμως ότι το εθνικό συμφέρον είναι η βάση των προσωπικών και των ταξικών συμφερόντων; Το υποτιμήσαμε λοιπόν. Και το πουλήσαμε. Αλλά, πού θα στηρίζουμε τώρα την επιβίωσή μας; Στην «παγκοσμιοποίηση»; Στην «ευρωπαϊκή σύγκλιση»; Ή στον Νταβούτογλου; Ω της εθνικής κουταμάρας βάθος αμέτρητο.

Ημερομηνία : 29/8/10

Copyright: <http://www.kathimerini.gr>

[Κλείσιμο](#)

